

Rovatunk e havi számában felhívjuk a figyelmet két új bizottsági dokumentumra és az új „Biztonságosabb internetet” programra; visszatérünk a europeana projekthez, s rövid tájékoztatást adunk arról, mit jelent az, hogy Magyarország 2011-ben az EU soros elnöke lesz. Nem marad el megszokott internetajánlónk sem.

A mindenki számára hozzáférhető információs társadalom felé

Az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetősége olyan kiemelt szakpolitikai terület, amely az elmúlt években nagy figyelmet kapott az Európai Unióban: 2006-ban az európai miniszterek a rigai nyilatkozatban célul tűzték ki, hogy 2010-ig jelentős előrehaladást érjenek el ezen a területen. 2007-ben az összehasonlító elemzések azt mutatták, hogy a haladás üteme még mindig elégtelen, és további erőfeszítésekre van szükség a rigai célok eléréséhez. A bizottság véleménye szerint sürgősen koherensebb, egységes és eredményes megközelítést kell kialakítani az elektronikus szolgáltatások, különösen a web-hozzáférhetőség javítása érdekében. 2008. december elsejei közleményében a bizottság leírja a jelenlegi helyzetet, s meghatározza az európai szintet.

Az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetősége

Ez azoknak a technikai akadályoknak és nehézségeknek a leküzdését jelenti, amelyekkel a fogyatékkal élők, köztük sok idős ember akkor találkozhat, amikor egyenlő félként kíván részt venni az információs társadalomban.

A hozzáférhetőség igénye által támasztott kihívás hatalmas, és egyre nő: Európa népességének mintegy 15%-a él fogyatékkal, szinte minden ötödik munkaképes korú európai polgár rendelkezik speciális hozzáférési lehetőségeket igénylő fogyatékkal. Az IKT-alapú megoldások segítséget nyújthatnak az idősebb munkavállalóknak munkahelyük megőrzésére, és elősegíthetik az elektronikus közszolgáltatások, mint például elektronikus kormányzat vagy elektronikus egészségügy elterjedését. Számos ország elfogadott már bizonyos

szintű jogszabályi vagy támogató intézkedéseket a területen, és az IKT-ágazat egyes szereplői is jelentős erőfeszítéseket tesznek termékeik és szolgáltatásaik hozzáférhetőségének javítása érdekében. Az eredmények és a politikai figyelem ellenére azonban még mindig nem kielégítő az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetővé tétele terén elért előrehaladás. Tagállami szinten ugyanakkor jelentős széttagoltság is megfigyelhető az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetőség-kezelésével kapcsolatban, mind az érintett kérdéseket (általában vonalas telefonszolgáltatások, televízió-műsorok és nyilvános weblapok hozzáférhetősége), mind a szakpolitikai eszközök teljességét tekintve. Az eltérő követelmények és a bizonytalanságok miatt az IKT-ágazati piac széttagolt.

Javasolt intézkedések

- Változások megvalósítása – a szakpolitikai prioritások, a koordináció és az érdekelt felek részvételének megerősítése
 - az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetőségével foglalkozó magas szintű ad hoc munkacsoport létrehozása a fogyasztói szervezetek, a fogyatékkal élő és idős felhasználók képviselőinek, a fogyatékkal élőket segítő technológiák és szolgáltatások ágazatainak, a tudományos köröknek és az illetékes hatóságoknak a bevonásával;
 - 2009 elején magas szintű ad hoc munkacsoport létrehozása a prioritásokkal kapcsolatos iránymutatások és az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetőségével kapcsolatos következetesebb megközelítés kidolgozása érdekében;
 - az érdekelt felekkel és az érdekelt felek által folytatott együttműködés, és az ahhoz nyújtott támogatás mértékének fokozása;
 - a web-hozzáférhetőség; a digitális televízió és az elektronikus kommunikáció hozzáfér-

hetősége; az önkiszolgáló terminálok és az elektronikus banki ügyintézés prioritásként kezelése;

- az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetősége továbbra is szakpolitikai prioritás marad.
- Az előrehaladás figyelemmel kísérése és a helyes gyakorlat megerősítése
 - vizsgálat az elektronikus szolgáltatások és a web-hozzáférhetőség terén;
 - a 2009. évi versenyképességi és innovációs program (VIP) keretei között a bizottság új tematikus kereteket javasol az elektronikus szolgáltatásokra és a web-hozzáférhetőségre vonatkozóan;
 - az elektronikus kormányzattal, elektronikus egészségüggyel és elektronikus társadalmi integrációval kapcsolatos helyes gyakorlatokat összegyűjtő *ePractice* (<http://www.epractice.eu/index.php?page=home>) hálózat megerősítése;
 - a web és az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetővé tételével kapcsolatos előrehaladás és végrehajtás folyamatos ellenőrzése.
- Az innováció és elterjedés támogatása
 - az EU kutatási programjain keresztül az elektronikus szolgáltatások és IKT-technológiák hozzáférhetővé tételének aktív támogatása az idősek független életvitele érdekében (pályázati felhívások is).
- Szabványosítási tevékenységek elősegítése
 - az európai szabványügyi szervezetek számára kiadott 376. számú megbízás támogatása az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetővé tételének előmozdítása érdekében.
- A jelenlegi jogszabályok kiaknázása, és új jogszabályok létrehozásának megfontolása
 - a bizottság megkezdte az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetőségével kapcsolatos általánosabb jogalkotási megközelítés létjogosultságának vizsgálatát.

Web-hozzáférhetőség

A fogyatékkal élők számára a web megismerését, megértését, az ott történő navigációt, a webbel folytatott interakciót és annak tartalmához történő hozzájárulást jelentő web-hozzáférhetőség az elektronikus szolgáltatások hozzáférhetőségének fontos szempontja. Ez a látási, kézügyességbeli vagy szellemi fogyatékossgal rendelkező személyek, mint például az idősek számára is pozitív hatásokkal jár. A web-hozzáférhetőség az online

információs és interaktív szolgáltatások (pl. elektronikus banki ügyintézés, vásárlás, kormányzati és közszolgáltatások, távoli rokonokkal vagy barátokkal történő kommunikáció) robbanásszerű terjedésével különösen fontossá vált.

A web-hozzáférhetőség általános szintje alacsony az EU országaiban. A közszolgálati és magán honlapok többsége még a legalapvetőbb, nemzetközileg elfogadott hozzáférhetőségi iránymutatásoknak sem felel meg. A kormányzati honlapok mindössze 5,3%-a, míg a kereskedelmi honlapok elenyésző része teljesítette teljes mértékben az alapvető iránymutatásokat. Ugyanakkor a nyilvános honlapok hozzáférhetősége az elmúlt években növekvő szakpolitikai figyelmet kapott a tagállamokban.

A honlapok hozzáférhetőbbé tétele bizonyos esetekben nagy kihívást jelent, ami, persze, költségekkel jár és megfelelő szakértelmet igényel. Egyre több bizonyíték és dokumentált példa áll azonban rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy a honlapok hozzáférhetővé tétele nemcsak a fogyatékkal élőknek nyújt valós előnyöket, hanem a honlapok tulajdonosainak és általában a felhasználóknak is. A szolgáltatások könnyebben használhatók, karbantartásuk egyszerűbb, és többen fogják használni őket. Így a honlapok hozzáférhetőségének javítása a fogyatékkal élők és a többi ember helyzetét is javítja, megerősítve ezáltal az európai vállalatok versenyképességét.

Javasolt intézkedések

- A nemzetközi iránymutatások gyors átvételének és végrehajtásának elősegítése
 - a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk a nyilvános honlapok hozzáférhetővé tételére vonatkozó rigai célok teljesítése érdekében, és fel kell készülniük a web-hozzáférhetőségre vonatkozó új specifikációk egységes és következetes módon történő felvételére a nemzeti szabályozásba;
 - a bizottság folytatja a munkát saját weboldalai hozzáférhetőségének javítása érdekében, az új specifikációknak megfelelően aktualizálva belső iránymutatásait;
 - a tagállamoknak 2010-ig el kell érniük, hogy nyilvános weboldalaik 100%-ban hozzáférhetőek legyenek;
 - az európai szabványügyi szervezeteknek az érdekelt felekkel együttműködve rövid időn belül ki kell dolgozniuk a web-hozzáférhetőségre vonatkozó, a WCAG 2.0-án alapuló

európai webes hozzáférhetőségi szabványokat;

- a bizottság nyomon követi és támogatja ezeket a fejlesztéseket; az előrehaladás mértékétől és a szabványok elkészültétől függően fontolóra veszi az egységes EU-iránymutatások szükségességét, beleértve a jogalkotási intézkedéseket.
- A web-hozzáférhetőség jobb megértése és előmozdítása érdekében a tagállamok feladatai a következők:
 - a weblapok hozzáférhetőségének széles körben történő előmozdítása a honlapok hozzáférhetőségével kapcsolatos egyértelmű információk és iránymutatás nyújtásával, beleértve a fogyatékkal élőket segítő technológiákkal kapcsolatosakat is, valamint a hozzáférhetőségi nyilatkozatok alkalmazásának ösztönzése;
 - képzési tervek, a tudásmegosztás és a helyes gyakorlattal kapcsolatos tapasztalatcserre támogatása;
 - a fogyatékkal élők hozzáférését lehetővé tevő eszközök és hozzáférhető honlapok beszerzése a közbeszerzési eljárások során;
 - 2009 során nemzeti kapcsolattartási pont kijelölése a web-hozzáférhetőségre vonatkozóan, például egy honlapon keresztül;
 - a követelmények teljesítésének, a felhasználói elégedettségnek, a nyilvános és egyéb honlapok hozzáférhetővé tételével kapcsolatos végrehajtási költségeknek a figyelemmel kísérése, és jelentéstétel a követelmények teljesítéséről a létrehozni javasolt magas szintű munkacsoport és a közvélemény számára;
 - a tagállamoknak jelentést kell tenniük az elért eredményekről a munkacsoportnak.

További információ:

- i2010 program honlapja:
http://ec.europa.eu/information_society/europe/i2010/index_en.htm
- Rigai Nyilatkozat (EN):
http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/events/riga_2006/index_en.htm
- A versenyképességi és innovációs keretprogram (2007–2013) létrehozásáról:
http://ec.europa.eu/cip/docs/com121_hu.pdf

Forrás:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0804:FIN:HU:PDF>

Az új *Biztonságosabb internetet* program

A Miniszterek Tanácsa által – a 2009 és 2013 közötti időszakra – 2008. december 9-én elfogadott program, építve a korábbi eredményeire, a következő célú projektek társfinanszírozásában vesz majd részt:

- *A társadalom tudatosságának fokozása*: tanácsadással felkészíteni a fiatalokat, szüleiket és tanáraikat arra, hogy az online szolgáltatások igénybevétele során felelősen járjanak el.
- *Internetes oldalon vagy telefonon elérhető kapcsolattartó pontok nyilvános hálózatának létrehozása*: ahol az illegális vagy káros – különösen a gyermekekkel való szexuális visszaéléssel, a gyermekek behálózásával (grooming) vagy a számítógépes megfélemlítéssel (cyber bullying) kapcsolatos – tartalmakat vagy magatartást be lehet jelenteni.
- *A területet érintő önszabályozási kezdeményezések támogatása*, valamint a gyermekek bevonása a biztonságosabb online környezet megteremtésébe.
- *Tudásalap létrehozása* az Európában rendelkezésre álló, arra vonatkozó technikai, pszichológiai és szociológiai szakismeretek összegyűjtésével, hogy milyen tendenciák tapasztalhatók az online technológiák alkalmazása terén, illetve, hogy ezek milyen hatással vannak a gyermekek életére.

Az új *Biztonságosabb internetet* programhoz elkülönített 55 millió eurós költségvetés a következőképpen oszlik meg:

- 48% a társadalom tudatosságának növelésére,
- 34% az illegális tartalmak és a káros online viselkedés elleni küzdelemre,
- 10% a biztonságosabb online környezet kialakításának elősegítésére,
- 8% a tudásalap létrehozására.

Egy új, valamennyi uniós tagállamra kiterjedő Eurobarometer felmérés szerint a 6 és 17 év közötti gyermekek 75%-a már használja az internetet, és ez az arány egyre nő. Az internetet nem használó szülők fele számolt be arról, hogy gyermekük viszont rendelkezik online hozzáféréssel. A szülők legalább fele mondta, hogy megbeszélnek gyermekeikkel, mivel foglalkoznak, amikor rákapcsolódnak a világhálóra. Ezenfelül elővigyázatból például nem engedik, hogy gyermekeik személyes információkat közöljenek az interneten (92%), illetve, hogy idegenekkel levelezzenek, beszélgesse nek (83%).

A megkérdezettek válaszai alapján a szülők 59%-a használ szűrő vagy megfigyelő szoftvereket. A szűrést nem alkalmazó szülők vagy azt állítják, hogy bíznak gyermekükben (64%), vagy azt, hogy nem tudják, miként lehet hozzájutni a szűrőköz, illetve használni őket (14%).

További információ:

- A program honlapja:
http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/programme/index_en.htm
- Az új Eurobarometer felmérés: *Az európai gyermekek biztonságosabb internethasználata felé vezető úton – a szülők szempontjai*
http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/eurobarometer/

Cselekvési terv az elektronikus aláírásról és az elektronikus azonosításról az egységes piacon a határokon átvitelő közszolgáltatások nyújtásának megkönnyítése érdekében

Az Európai Bizottság 2008 novemberében adta ki az elektronikus aláírásról és az elektronikus azonosításról szóló új cselekvési tervét. Előzményként megemlíthető, hogy az Európai Unió már a lisszaboni stratégia keretében elkötelezte magát a jogi és az igazgatási környezet javítása, a tagállami közigazgatás internetes jelenlétének megteremtése, valamint annak lehetővé tétele mellett, hogy az állampolgárok és a vállalkozások a közigazgatással elektronikus úton, határokon átnyúló módon kommunikálhassanak.

Mára a gazdasági élet és a közélet számos területén egyre fontosabbá válik az elektronikus kommunikáció. A hatóságok Európa-szerte elkezdtek elektronikus hozzáférést kínálni a kormányzati szolgáltatásokhoz, melynek során döntően a nemzeti igényekre és lehetőségekre koncentráltak, ami eltérő megoldások összetett rendszerének kialakulását eredményezte. Ez pedig akadályozhatja az egységes piac határokon átnyúló működését.

Az egyes közigazgatások által kínált elektronikus szolgáltatásokhoz való határokon átnyúló hozzáférés főbb akadályai az elektronikus azonosítás és az elektronikus aláírások használatával függnek össze. A nem digitális környezethez hasonlóan bizonyos elektronikus eljárásokhoz azonosításra és aláírásra lehet szükség. Így a közigazgatások elektronikus eljárásaihoz való hozzáférés gyakran azzal jár, hogy az egyéneknek azonosítaniuk kell magukat (vagyis lehetővé kell tenni, hogy a köz-

igazgatási szerv a személyazonosító okmányok ellenőrzésével meggyőződhessen arról, hogy az adott személy valóban az, akinek mondja magát), és elektronikus aláírást kell szolgáltatniuk (amelynek segítségével a közigazgatás azonosítani tudja az aláíró, valamint megbizonyosodhat arról, hogy a továbbított adatokat az adatátvitel során nem módosították). A legfontosabb akadály itt az interoperabilitás hiánya, mind jogi, mind technikai és szervezési szinten.

A jelenlegi uniós keret horizontális és ágazati eszközöket kínál az elektronikus aláírás és az elektronikus azonosítás alkalmazásának megkönnyítésére és bővítésére. Az elektronikus aláírásról szóló irányelv megteremti azok jogi elismerését, és interoperabilitásuk előmozdítását szolgáló jogi keretet hoz létre. Mindkettőhöz számos gyakorlati, technikai és szervezési követelményt kell teljesíteni (pl. a szolgáltatók határon átnyúló azonosításának és a továbbított adatok hitelesítésének problematikája; az elektronikus eszközök fejlesztésének és használatának ösztönzése a közbeszerzési eljárásokban; európai elektronikus számlázási keretszabályozás létrehozása).

A cselekvési terv célja, hogy átfogó és gyakorlat-orientált keretet kínáljon az elektronikus aláírások és az elektronikus hitelesítések interoperabilitásának megvalósításához, ami megkönnyíti majd a vállalkozások és a polgárok számára az elektronikus szolgáltatásokhoz való határon átnyúló hozzáférést. E célkitűzés elérése érdekében a cselekvési terv számos gyakorlati, szervezési és technikai kérdésre koncentrálna, amelyek a jelenlegi keretet egészítik ki.

A dokumentum által javasolt intézkedések a következő területeket érintik:

- az elektronikus aláírások határokon átnyúló interoperabilitásának javítása,
- a fokozott biztonságú elektronikus aláírásokkal kapcsolatos intézkedések,
- az elektronikus személyazonosság határokon átnyúló interoperabilitásának javítását szolgáló intézkedések.

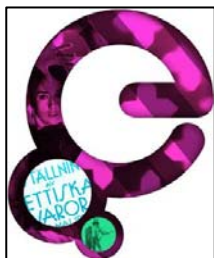
Forrás:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0798:FIN:HU:PDF>

Europeana

Mint azt korábban e rovat hasábjain is jeleztük, 2008. november 20-án megkezdte működését a

europæana, az Európai Unió támogatásával létrejött digitális könyvtár, melynek célja, hogy az európai kulturális örökség tárgyi emlékeit összegyűjtse digitális formában, s azt mindenki számára elérhetővé tegye. Az indulás másnapján azonban kiderült, hogy az óriási érdeklődés miatt (óránként 10 millió lekérés) a europæana rendszere összeomlott, és nem is volt elérhető egészen december 23-ig.

Az újraindulás kapcsán *Martin Selmayr*, az Európai Bizottság szóvivője elmondta, hogy a europæana szerver-kapacitását az egy hónap alatt megnégyszereztek. Ugyanakkor az oldalon a látogatókat még egy olyan felirat fogadja, amely arról tájékoztat, hogy a rendszer egyelőre tesztfázisban működik, a felhasználói élmény még korántsem tökéletes, és megeshet, hogy csúcsidőben korlátozzák a hozzáférést.

Selmayr nyilatkozata szerint eddig minden rendben megy, de a próbaidőszakot csak februárban zárják le, s akkortól lesz majd lehetőség az egyelőre kétféle digitálizált anyagot tartalmazó adatbázis bővítésére.

Tartalom

A europæana, ahogyan szerkesztői a portálon írják: „gondolatokról és inspirációkról szól”, és jelenleg mintegy 2 millió digitális dokumentumhoz ad hozzáférési lehetőséget (2 972 075 rekord 2009. január 11-én) a következő kategóriákban:

- képek (festmények, rajzok, térképek, fényképek és múzeumi tárgyakról készült képek);
- szövegek (könyvek, hírlapok, levelek, naplók és levéltári iratok);
- hanganyagok (zene és élőnyelvi hangfelvételek viaszhengerekről, kazettákról, lemezekről, illetve rádióműsorokból);
- videók (filmek, híradók és rádióműsorok).

Keresés az adatbázisban

Egyszerű vagy összetett kereséssel a következők szerint kereshetünk:

- *ki*: írók, festők, építészek, művészek, koreográfusok, zeneszerzők, táncosok, zenészek, filmrendezők, fényképészek neve,
- *mi/mit*: könyvek, versek, újságok, festmények, fényképek, film- vagy tévéműsorok címeinek szava,
- *hol*: európai vagy Európán kívüli országok, városok neve,

- *mikor*: születési dátumok, nevezetes napok vagy periódusok a történelemben.

Példa egy egyszerű keresésre: Mona Lisa (1. ábra).

A találati lista 40 objektumot tartalmaz, köztük magát a híres festményt (1.) 1503-ból (szolgáltatója a párizsi Louvre), egy limburgi Mona Lisa nevű kávézó logójáról készült rajzot (2.) (szolgáltató *Het Geheugen van Nederland*), egy fotót (3.) egy utcai rajzfesztiválról 1985-ből, ahol a művész egy Mona Lisa portrét rajzolt a járdára (szolgáltató: *Scran*). További érdekesség, hogy a találatok között szerepel egy videofelvétel is, amelyen egy *Lio* nevű francia hölgy éneklő a Mona Lisa című dalt. Ez utóbbinál a találat nem a europæana oldalon nyílik meg, hanem a szolgáltató, az *Institut National de l'Audiovisuel* honlapjára visz minket a rendszer.

Az adatbázis tartalmát megjeleníthetjük időrendben is (főmenü *Időrend* opciója): az adott évről kattintva az oda tartozó rekordokat egyesével megnézhetjük. Minél nagyobb betűvel van jelölve a listában az évszám, annál több rekord tartozik az adott évről. Az objektumot bemutató képre vagy ikonra kattintva a rekord leírását is megkapjuk (cím, forrás, szolgáltató intézmény, nyelv, év, jogok, típus, kapcsolatok).

Találatok

Keresésünk eredménye szöveg, kép, videó vagy hanganyag egyaránt lehet. A találati listákat nyelv, ország, a szolgáltató intézmény vagy a dokumentum típusa szerint szűkíthetjük. A keresések elmenthetők, így akár „saját könyvtárat”, „saját múzeumot” is létrehozhatunk virtuálisan.

Közösségi oldalak

Az ún. közösségi oldalak arra szolgálnak, hogy az azonos érdeklődésű látogatók beszélgetni tudjanak egymással. A demóverzióban hat közösségi csoportot hoztak létre – (Semantic Web, Logic, Classical music, Museums, Cinema és Arts elnevezéssel). Mindegyik csoportnak megnézhetjük a tagjait, a csoport létrejöttének célját, csatlakozhatunk a közösséghez, másoknak ajánlhatjuk azt, és külön felületen beszélgetést is folytathatunk a tagokkal.

Partnerek

A *Partnerek* menüpont mögött a projekthez csatlakozott intézmények (múzeumok, galériák, levéltárak, könyvtárak, audiovizuális gyűjtemények) listáját találjuk.

The screenshot shows the Europeana search interface. At the top, there are navigation links: 'Az én Europeánám', 'Közösségek', 'Partnerek', 'Időrend (beta)', 'Gondolatok', and a language selection dropdown. A search bar contains 'Mona Lisa' and a 'Keresés' button. Below the search bar, there are tabs for 'Minden', 'Szövegek (2)', 'Képek (35)', 'Videók (3)', and 'Hanganyagok (0)'. The search results are displayed in a grid format, showing various items related to the Mona Lisa, including 'Mona Lisa' from the Saxon State Library, 'Lio "Mona Lisa".' from the Institut national de l'Audiovisuel, and 'Mona Lisa - 2000' from the Saxon State Library. The left sidebar contains filters for 'Szűkítse a keresést:' (Language, Country, Date, Provider, Type) and 'Műveletek:' (Search history, Registration). At the bottom, there is a footer with links for 'Rólunk', 'Az Europeana használata', 'Elérhetőség', 'Honlapértékp', 'A szolgáltatás feltételei', 'Adatvédelem', 'Nyelvi irányelvek', 'Kapcsolat | Írjon nekünk!', and 'közös finanszírozásban az Európai Unióval'.

1. ábra Keresés Mona Lisara

Semantic Search Lab

A menüpont mögött egy speciálisan a europeana számára kifejlesztett, kísérleti fázisban lévő keresőmotor prototípusát érhetjük el, amely egyelőre csak angolul, franciául és hollandul működik, és a *Rijksmuseum Amsterdam*, a párizsi *Musée du Louvre* és a hágai *Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (Netherlands Institute for Art History)* által szolgáltatott objektumokat kereshetjük vele. A keresődobozba beírva a keresett kifejezést, egy legördülő ablakban láthatjuk, hogy az adott szó mely adatmező(k)ben szerepel, és kiválaszthatjuk, hogy azok közül melyikre kívánunk keresni.

Példa: Gogh

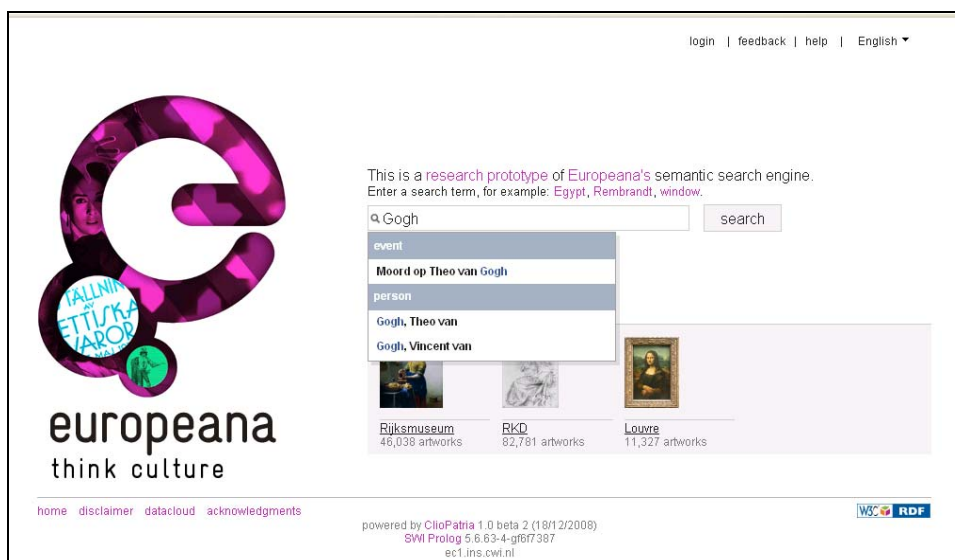
A legördülő ablakban szerepel egy esemény (event): *Theo Van Gogh halála*, és két személy: *Gogh, Theo Van*, illetve *Gogh, Vincent Van* (2. ábra). A keresett kifejezésre kattintva el is indítjuk az adatbázis-keresést. (Keresés tezaszauruszkifejezések segítségével is indítható.)

Nyelvi irányelvek

A *europeana.eu* – saját megfogalmazása szerint – az Europa Szerver (az Európai Unió portálja) által alkalmazott nyelvi irányelveket követi. A cél az, hogy a felhasználóknak saját anyanyelvükön szolgáltatassák az információkat, de elismerik, hogy ez a korlátozott erőforrások miatt nem mindig lehetséges. Ezért:

- törekszenek arra, hogy minden egyes kiemelt jelentőségű oldal (pl. keresés, tájékoztatók) minden partner nyelvén elérhető legyen;
- a közlés gyorsasága fontosabb, mint a fordítás;
- engedélyezik az ún. „korlátozott nyelvkeveredést” (vagyis hogy egy oldalon több nyelvvel is találkozhatunk), például ott, ahol valamilyen figyelmeztető jelzést kell megjeleníteni.

A fordítóeszközök fejlesztését és karbantartását a *europeana.eu* végzi. A fordítások véglegesítése a kijelölt önkéntes társintézmény feladata. A *europeana.eu* minden társintézményt értesít a for-

2. ábra Keresés a „Gogh” eseményre

dítás aktualizálásáról, de nem tesz erőfeszítéseket annak végrehajtásáért. A sürgős vagy hamar elvülő információk kizárólag angolul érhetők el. A „Menedzsment szekciót” és a műszaki információkat kizárólag angolul tartják karban, mivel a *europeana.eu* munkanyelve az angol. (A nyelvi irányelveket taglaló oldalon ugyan magyar szöveg olvasható – 2008. január elején –, ez azonban érezhetően még nem jóváhagyott, végleges magyar szöveg, sem a megfogalmazást, sem az ékezetes betűk használatát illetően. De a portál még csak tesztfázisban van.)

Jogi kérdések

„Összhangban *A szolgáltatás feltételeiben* meghatározottakkal, bárki hozzáférhet a honlap szabadon látogatható részeihez. A *europeana.eu* honlap hozzáférési lehetőséget biztosít a partnerek által feltöltött digitális tartalmakhoz. Minden partner saját maga felel a felhasználói jogosultságok meghatározásáért, ha azt a törvény vagy az intézmény érdekei megkívánják.(...)”

A felhasználók kizárólag személyes felhasználás céljából böngészhetik a honlap tartalmát, másolhatják az egyes elemeket, menthetik és másolhatják a honlapokat és a dokumentumokat. A digitális dokumentumok és honlapok elektronikus továbbítása tilos az EDL Foundation, a szolgáltató partnerek és/vagy a jogtulajdonosok előzetes írásbeli engedélye nélkül.”

<http://www.europeana.eu/portal/termsofservice.html>

Magyarország EU-elnöksége

2011 meghatározó év lesz Magyarország európai uniós tagsága szempontjából: 2004 óta először állhat hazánk az EU élére, vagyis fél éven keresztül formálója lehet az uniós napirendnek. A feladatra a *Külügyminisztérium* már megkezdte a felkészülést, de a civil szféra és a közélet is egyre többet foglalkozik a témával – érdemes e rovat hasábjain is néhány sort szentelni neki.

2011. január 1-jétől tehát Magyarország viszi majd az *Európai Unió Tanácsának* félévente rotáló soros elnökségét. Bár az elnökség valójában a tanács intézményének a vezetését jelenti, a bizottságot és a parlamentet pedig intézményesen nem befolyásolja, hogy ki viszi az elnökséget, a közérthetőség kedvéért gyakran nevezik ezt az időszakot *EU-elnökségnek*.

Az elnökségi feladatok központi eleme az EU csúcstalálkozóinak megszervezése (Európai Tanács ülései), illetve a soros elnökséget vivő tagállam képviselőjének kell ellátnia az elnöki feladatokat a *Miniszterek Tanácsának* minden ülésén. Mivel ez utóbbi feladatkör tartalmazza az ülések napirendjének kialakítását, a soros elnökséget vivő tagállam lehetőséget kap arra, hogy lényegesen befolyásolja, mivel foglalkozik az Európai Unió abban a félévben. Vannak azonban olyan témakörök, jogszabály-alkotási folyamatok, amelyek több éven keresztül is eltartanak. Ezekkel az ügyekkel

az elnökséget adó tagállamnak szintén foglalkoznia kell. Ezért Magyarországon előre láthatóan Horvátország csatlakozása és a Lisszaboni Stratégia felülvizsgálata alkothatja az elnökségi program gerincét.

A magyar elnökség programja

A magyar elnökség programjának tartalma nagyrészt kötött. A már most előre látható témák az unió szokásos működéséből, a már zajló folyamatokból és a tárgyalás alatt álló jogszabályokból fakadnak. *Iván Gábor*, a Külügyminisztérium szakállamtitkára szerint Magyarországnak mintegy 15 százaléknyi mozgástere marad, tehát nagyjából 85 százalékban kötött az elnökségi program. A tervek szerint Magyarország prioritásként kezeli majd a Lisszaboni Stratégia felülvizsgálatát, amely 2010-ben, közvetlenül a magyar uniós elnökség időszaka előtt fog lejárni; nagy horderejű kérdés lehet a nyugat-balkáni országok, elsősorban Horvátország és Macedónia csatlakozása; 2011 körül fognak a tagállamok dönteni arról, hogy Románia és Bulgária eléggé felkészült-e a schengeni övezethez való csatlakozáshoz; és 2011 elején fogják a tagállamok megindítani majd azt a vitát, ami a 2013-2020 közötti költségvetési keretekről szól. Az 1. táblázat

Magyarországnak az EU-ban betöltött szerepét foglalja össze fő vonalakban.

A magyar elnökségre való felkészülésért a *Külügyminisztérium EU Koordinációs és Jogi Főosztálya* felel, melyet dr. *Müller Adrienn* vezet. A közvetlen felügyeletet a Külügyminisztérium szakállamtitkára, *Iván Gábor* gyakorolja.

Az „elnökségi stáb” 800 főből fog állni (eddig 597 főt jelöltek ki). Az ő felkészítésük 2008 novemberében kezdődött meg. Mivel az uniós dokumentumok először általában angolul válnak elérhetővé, ez a nyelv prioritást élvez, de követelmény a francia nyelv ismerete is, mivel a legtöbb kommunikáció franciául zajlik. Az oktatás a nyelvi képzésen kívül elnökségi alapismereteket, tárgyalástechnikát és ún. „kompetenciaképzést” tartalmaz, vagyis felkészítik a jelölteket arra is, hogy „ne jöjjenek zavarba semmiféle váratlan helyzetben” az elnökségi munkacsoportokban zajló munka folyamán.

Az előzetes becslések szerint a soros elnökség vonatkozásában Magyarországnak közel 50 milliárd forintos költséggel kell számolnia. Ez az összeg az uniós átlag (40-80 milliárd Ft) alsó határán mozog.

1. táblázat

Magyarország szerepe az EU-ban 2004–2011

Mérföldkövek

2004. május 1.: Magyarország az Európai Unió tagjává válik.

2008. május: A spanyol–belga–magyar európai ügyekért felelős államtitkárok találkozója Brüsszelben: egyeztetés a trió programról.

2008. szeptember: A spanyol–belga–magyar európai ügyekért felelős államtitkárok találkozója Madridban: egyeztetés a trió programról.

2009. eleje: A spanyol–belga–magyar európai ügyekért felelős államtitkárok találkozója Budapesten: a trió program véglegesítése.

2009. február: Kihirdetik a trió elnökség közös logópályázatának eredményét.

2009. június: EP-választások.

2009. november: Spanyolország, Belgium és Magyarország bemutatja a trió elnökség programját az Állandó Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa (ÁKÜT) előtt.

2009. december: Az Európai Tanács ülésén szintén bemutatásra került a trió program.

2010. április: A magyar elnökség programjának tervezett bemutatása.

2010. május: A magyar elnökségi naptár bemutatásának tervezett ideje.

2010. A Lisszaboni Stratégia lejár.

2011. március: Románia és Bulgária céldátuma a schengeni övezethez való csatlakozásra.

2011. január–június: Magyarország viszi az Európai Unió soros elnökségét.

Trió elnökség

A Lisszaboni Szerződésben a 27 tagállam rögzítette, hogy a hathavonta cserélődő elnöki rendszert ún. „trió elnökségre” kívánja felváltani. A módosítás nem érinti a tagállamok saját elnökségét, egy állam továbbra is hat hónapig áll majd a Tanács élén, de a három egymást követő tagállamnak a jövőben kötelessége lesz közös programot kialakítani. A változtatás célja, hogy megoldják az ügyek folyamatosságát. Bár a Lisszaboni Szerződés jövője egyelőre bizonytalan, a módosítás már most is érvényesül. Az első triót 2007. január 1-jétől Németország, Portugália és Szlovénia adta, jelenleg pedig a francia–cseh–svéd trió 18 hónapos periódusa zajlik.

Magyarország Spanyolországgal és Belgiummal alkot hármass csoportot, amelyet a Külügyminisztérium „különösen jó” elnökségi csoportnak tart, mivel két igen tapasztalt tagállamról van szó, illetve, mivel a spanyol és a belga érdekek nem térnek el gyökeresen azoktól a céloktól, amelyeket Magyarország az uniós szakpolitikákban képviselni szokott. A trióból elsőként Spanyolország foglalja el az elnöki posztot 2010 januárjában.

További információ:

- Elnökségi honlapok elérhetősége a Tanács oldaláról:
<http://www.consilium.europa.eu/showPage.asp?id=695&lang=HU&mode=g>
- A soros elnökség intézményéről:
<http://www.euractiv.hu/intezmenyek-jovo/linkdossziek/a-soros-elinkseg-intezmenye>
- Felkészülés a 2011. első félévi magyar EU-elnökségre. Tájékoztató a Külügyminisztérium honlapján:
http://www.kulugyminiszterium.hu/kum/hu/bal/eu/2011_eu_elnokseg/
- Az elnökségi program 15 százalékát adhatják hazai ötletek. EurActiv. 2008. dec. 17.
<http://www.euractiv.hu/belugyek/hirek/az-elinksegi-program-15-szazalekat-adhatjak-hazai-otletek-001314>
- Europe Direct Szeged: Magyarország felkészülése az EU soros elnöki feladataira (2007):
http://www2.u-szeged.hu/etk/rendezvenyek/fenykepek/2007/2007majus10/emlekezteto_vegleges.pdf

Forrás:

Magyarország EU-elnöksége. Euractiv.
<http://www.euractiv.hu/intezmenyek-jovo/linkdossziek/magyarorszag-eu-elnoksege-000086>

Internet-ajánló

- Eurobarometer 70. A legfrissebb, 2008. októberében és novemberében végzett uniós közvéleménykutatás első eredményei már olvashatók az Európa szerveren:
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb70/eb70_en.htm
- Új Eurobarometer felmérés: A gazdasági helyzet miatt aggódnak az uniós polgárok:
http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/008-45485-005-01-02-901-20090106STO45484-2009-05-01-2009/default_hu.htm
- 2009 a kreativitás és az innováció éve Európában. Álmodj, alkoss, újíts! Tematikus honlap:
<http://www.create2009.europa.eu/>
- Európai Tavasz 2009 honlap:
<http://www.springday2009.net/ww/hu/pub/spring2009/homepage.htm>
- Euractiv Job Site. Az Euractiv álláskereső oldala. Uniós intézmények, európai témákkal foglalkozó jogi és tanácsadó cégek, nemzetközi szervezetek, civil szervezetek, kutatóközpontok állásajánlatai.
<http://jobs.euractiv.com/>
- Pécs Európa Kulturális Fővárosa lesz 2010-ben:
<http://www.pecs2010.hu/>
- Az Európa Kulturális Fővárosa projektről a bizottság honlapján:
http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc413_en.htm

Összeállította: Kovácsné Koreny Ágnes